

TEMATIKAI EGYSÉG: JÉZUS UTAT MUTAT A DÖNTÉSEINKBEN

BEVEZETÉS A JÉZUS UTAT MUTAT A DÖNTÉSEINKBEN C. TEMATIKAI EGYSÉGHEZ

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Joachim Jeremias: Jézus példázatai, Kálvin Kiadó, Budapest, 1990; Anton Steiner: Példabeszédek, PPRKHA, Budapest, 1991, Keresztyén Bibliai Lexikon, Kálvin Kiadó, Budapest, 1995)

Jézus példázatai:

A példázat egy példatörténet. Egy történetbe foglalt hasonlat. A példázat azonban nem csak egy egyszerű történetet mesél el, hanem kiegészítéseket, magyarázatokat is tartalmaz. Nem egy konkrétan megtörtént eseményt mond el, hanem egy olyan történetet, ami párhuzamba állítható a hit világának igazságával. Jézus tanításának egyharmadát teszik ki a példázatok. Jézus a példázataihoz a képi anyagot a palesztinai hétköznapiakból vette. Olyan egyszerű, világos beszédek ezek, amelyeket a gyermekek is megértettek. Olyan meggyőzőek, hogy mindenki azt kell, hogy felelje, igen, ez igaz. A példázatok által Jézus a hallgatókat cselekvésre, változásra akarja motiválni. Be akarja vonni a hallgatót a példázat világába. A példázatok végén sokszor nyitott kérdések maradnak. Jézus a hétköznapiaktól teljesen eltérő mozzanatokkal iktatott be a példázataiba. Ezekkel a mozzanatokkal keltette fel a hallgatóság figyelmét. Ezek a mindennapitól való eltérések általában a mondanivaló lényegét hordozzák. Ilyen eltérések például az irreálisan nagy számok. A példázatokban a legnagyobb nehézséget az eredeti értelem megtalálása jelenti. Hiszen tudni kell, hogy mi az, ami Jézus korában mindennapi volt, és mi az, ami eltér a megszokottól. A történetekből nem derül fény minden mozzanatra. Például nem tudjuk, hogy mi történt a tékozló fiú bátyjával. A nyitott kérdések elgondolkodtatják a hallgatóságot.

Kerettörténet:

A példázatok sokszor egy kerettörténet fogja át. Ezek helyezik történeti kontextusba a példázatot. Itt derül ki sokszor, hogy miért mesélt el Jézus a történetet. Például valaki feltesz egy kérdést, amire Jézus nem egyszerűen egy igennel vagy egy nemmel válaszol, hanem elgondolkodtat egy történettel. Amikor megkérdezte tőle valaki, hogy vajon kevés ember lesz-e, aki üdvözülni, Jézus nem azt mondja, hogy nem lesz kevés ember. Ehelyett elmondja a szoros kapu példázatát, és nem a tényekről vagy számokról kezd beszélni, hanem motiválja a hallgatóságot, hogy menjenek be szoros kapun.

Bevezető formula:

Van olyan példázat, amely minden bevezetés nélkül kezdődik. Ilyen például a Gazdag és Lázár példázata. Más példázat görög nyelven dativussal kezdődik. Ez a görög nyelvi forma az arám nyelv lefordításából ered. A példázatban Jézus nem egy tárggyal, személlyel hasonlít össze valamit, hanem egy történéssel. Így lehetne fordítani: „Úgy van ez, mint amikor...”

Befejezés:

- Sokszor a példázatok vége magyarázatot, értelmezést tartalmaz.
- Van olyan példázat is, amelynek a befejezése újabb elemet tesz a korábbiakhoz.
- Néhány példázat végén elhangzik egy felkiáltás: „*Akinek van füle, hallja!*” (Mt 13,9) A példázat által felszólítást kapunk, hogy keressük a példázat rejtett értelmét.
- A példázatok végén sokszor van egy csattanós mondat. Ez általában egy általánosító kijelentés. Ezek a mondatok tartalmilag életbölcsséget, ígéreteket, figyelmeztetéseket tartalmaznak.

A példázatok az elhangzásuk után nagyon hamar allegóriaként kezdték értelmezni. Minden egyes szereplőt, mozzanatot és tárgyat kezdtek megfeleltetni.

Isten országról szóló példázatok:

Jézus számára az Isten országának eljövetele örömhír. Az apokaliptikában Isten országának eljövetele egy borongós hangulatú eseményt jelentett. A zélóták gondolatvilágában Isten országa eljövetele erőszakkal jár. Jézus a Szabadító Istenről beszélt. Isten országát egy eseményhez hasonlítja Jézus. Nem valamihez, egy tárgyhoz, személyhez hasonló az Isten országa, hanem egy eseményhez. Pl. Úgy van ez Isten országával kapcsolatban, mint amikor...

Jézus tanításának a legfőbb mondanivalója Isten országával kapcsolatban: A jelenben megkezdődött Isten országának az uralma.